

D E C I Z I E

cu privire la cererea de recurs declarată de recurentul Vatamaniuc Arcadii,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Vatamaniuc Arcadii către Vatamaniuc Parascovia cu privire la stabilirea paternității,

împotriva încheierii Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 06 iulie 2026.

(Dosarul nr.2r-263/2026
PIGD: 2-26084220-03-2r-06082026)

Prima instanță: Judecătoria Soroca, sediul Florești judecător Ramona Moșneguțu

20 octombrie 2026, mun. Bălți

Textul corespunde originalul

Examinând în ordine de recurs, în lipsa părților, cererea de recurs declarată de Vatamaniuc Arcadii,

Curtea de Apel Nord, în completul compus din:
Stanislav Grosu*, Președinte,*
Alina Țihonschi,
Mariana Sajin, *judecători*

C O N S T A T Ă :

ÎN FAPT:

La 03 iulie 2026 reclamantul Vatamaniuc Arcadii s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Vatamaniuc Parascovia privind stabilirea paternității în privința copilului minor ***** a.n. *****.

Solicită reclamantul Vatamaniuc Arcadii: emiterea unei hotărâri judecătoreşti prin care să se stabilească paternitatea în persoana lui Vatamaniuc Arcadii născut la data de *****, IDNP *****, originar şi domiciliat de iure în *****, faţă de copilul minor *****născut la data de *****, cu includerea sa în actul de naştere a copilului la rubrica de „tată”. Emiterea unei încheieri judecătorești prin care să se dispună numirea unei investigații a ADN-ului (de determinare a prezenței sau lipsei paternității), efectuată de către SRL Invitro Diagnostic filiala Bălţi, str. Decebal, 126, în vederea atestării proveniențiI copilului *****, născut la data de *****, de la reclamantul Vatamaniuc Arcadii, ca tată, cheltuielile fiind puse în seama sa, cu obligarea pârâtei de către instanţa de judecată în vederea asigurării prezenţei copilului la efectuare investigaţiei nominalizate.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE:

Prin încheierea Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 06 iulie 2026, s-a restituit cererea înaintată de Vatamaniuc Arcadii către Vatamaniuc Parascovia cu privire la stabilirea paternității.

- S-a explicat reclamantului că, restituirea cererii nu exclude posibilitatea adresării repetate, cu aceeași acțiune, împotriva aceleiași părți, cu același obiect şi aceleași temeiuri dacă au fost lichidate încălcările.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS:

La 10 iulie 2026 (potrivit plicului poștal) Vatamaniuc Arcadii a formulat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 06 iulie 2026, prin care solicită admiterea recursului anularea integrală a încheierii Judecătoriei Soroca, sediul Florești de restituire a cererii de chemare în judecată privind stabilirea paternității din 06.07.2026 ca ilegală, cu soluționarea problemei în fond şi dispunerea primirii pe rol de către prima instanță a prezentei cereri sau după caz, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în aceeaşi instanță pentru a fi primită pe rol și examinată în fond, garantând astfel dreptul la un proces echitabil și la stabilirea raporturilor de rudenie în termen rezonabil.

TERMENUL DE DECLARARE A RECURSULUI:

În conformitate cu prevederile art. 425 Cod de procedură civilă, *termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.*

Colegiul civil reține, că din lucrările dosarului rezultă că încheierea Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 06 iulie 2026 a fost comunicată părților la 10 iulie 2026 (potrivit plicului poștal f.d.17-24).

Astfel, instanța conchide, că recursul declarat de Vatamaniuc Arcadii, la 10 iulie 2026 (potrivit plicului poștal), este depus în interiorul termenului legal.

ARGUMENTELE ŞI SOLICITAREA RECURENTULUI:

În motivarea recursului, recurentul comunică că, instanța de fond a reținut interpretarea greșită caracterului procedurii prealabile, întrucât reprezintă în mod eronat că depunerea unei declarații comune la organul de stare civilă reprezintă o cale prealabilă obligatorie. În acest context, reține că conform explicațiilor Plenului Curții Supreme de Justiție, în Hotărârea sa nr.5 din 21.12.2015 ”Cu privire la practica judiciară de soluţionare a cauzelor ce ţin de atestarea provenienţei copilului” (pct. 27) - prevederile art. 47 alin. (5) din Codul Familiei nu pot fi interpretate ca o procedură prealabilă instituită de lege pentru examinarea acțiunilor de stabilire a paternității, stabilirea paternității pe cale judecătorească este tocmai remediul legal atunci când părinții nu au depus o declarație comună, care de fapt prin prisma prevederilor art. 22 alin.5) din Legea nr. 100 privind actele de stare civilă urmează să se facă în interiorul termenului de o lună de la naşterea copilului perioadă în care reclamantul nu a fost în teritoriul țării, iar actul de naștere a copilului trebuia, să fie perfectat în interiorul termenilor stabiliți de lege, ceea ce a şi făcut pârâta, fără a fi înscris şi ultimul, mai ales că conform art. 23 alin.2) enunțul întâi al Legii nr. 100 privind actele de stare civilă se indică că ”Datele privind tatăl copilului se înscriu pe baza actului ce atestă prezumția sau stabilirea paternității asupra copilului, emis de autoritatea competentă din Republica Moldova sau dintr-un alt stat”,

iar alin.3) lit.d) art. 23 al Legii atestă că ”Datele privind părinții copilului se înscriu în conformitate cu art.47 şi 48 din Codul familiei nr. 1316/2000, inclusiv în cazul în care: părinții copilului nu sunt căsătoriţi.

Mai notează că, deși art. 47 din Codul Familiei a suferit modificări prin Legea nr. 222 din 10.07.2025 în vigoare din 01.11.2025 alin.5) a fost modificat doar la rubrica ce ține înlocuirea sintagmei ”organul de stare civilă” cu ”autoritatea abilitată să înregistreze naşterea” în rest cu păstrarea intactă a conținutului articolului dat care prescrie şi prescria aceiaşi modalitate și la etapa adoptării Codului Familiei și la etapa depunerii acțiunii în justiție, pentru care practica consolidată a Curții Supreme de Justiție în hotărârea citată supra urmează a fi luată în calcul sută la sută, cea ce denotă că urmează a se ține cont de acte pct. 27 al înaltului for judiciar.

Menționează recurentul că, restituirea în baza art. 170 alin. (1) lit. a) CPC RM este aplicabilă doar atunci când legea prevede expres o procedură de soluționare extrajudiciară obligatorie, luându-se în calcul şi nota de subsol 116 din cadrul manualului Judecătorului pentru cauze civile ed. 2013. pag. 117, care remarcă că ordine prealabilă (se) impune mai multe cerinţe care trebuie să fie clare părţilor şi instanţei, cum sunt forma şi termenul adresării în prealabil, persoana către care se poate îndrepta cererea prealabilă, termenul în care acesta din urmă este obligat să răspundă, termenul adresării în judecată”, însă în materia stabilirii paternității, cererea de chemare în judecată este imprescriptibilă și se judecă conform regulilor generale, fără a fi condiționată de o etapă (administrativă) prealabilă de tipul „refuzului organului de stare civilă”.

Consideră recurentul că, în atare împrejurări de fapt are loc o restrângere nejustificată a accesului la justiție, or aplicarea unei proceduri prealabile inexistente în lege transformă accesul la justitie dintr-un drept fundamental (art. 20 din Constituţie, art. 6 CEDO) într-unul iluzoriu, iar doctrina şi practica CtEDO subliniază că excesul de zel în aplicarea rigorilor procedurale nu trebuie să aducă atingere substanței dreptului de acces la un tribunal.

Totodată, recurentul menționează că instanța a creat o barieră procedurală artificială care împiedică protecția interesului superior al copilului, urmând ca încheierea emisă să fie casată integral şi admisă solicitarea expusă, fie de dispunere de către instanța de recurs a primirii în procedură a cererii de chemare în judecată de către instanța de fond, fie remiterea cererii în instanța de fond la faza de primire a cererii în procedură cu recomandările de rigoare al instanței de recurs.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ:

Art. 424 alin.(1) Cod de procedură civilă, *curțile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii.*

Art. 426 alin.(2) Cod de procedura civilă, *recursul se depune la instanța a cărei încheiere se atacă. (3) Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității şi fără participarea părților.*

Art. 427 lit.b) Cod de procedură civilă, *instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul şi să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.*

Conform prevederilor art.27 alin.(1) Cod de procedură civilă, *disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecății, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.*

Art. 47 alin.(1) din Codul Familie*, provenienţa copilului de la mamă (maternitatea) se stabileşte în baza datelor din înregistrarea constatării medicale a naşterii copilului de la o anumită femeie într-o instituţie medico-sanitară. (3) Copilul născut din părinţi căsătoriţi ori în timp de 300 de zile din momentul desfacerii căsătoriei, declarării căsătoriei nule sau decesului soţului mamei copilului are ca tată pe soţul (fostul soţ) al mamei, dacă nu a fost stabilit contrariul. (4) Prezumţia de paternitate a soţului (fostului soţ) poate fi înlăturată printr-o declaraţie a soţilor (foştilor soţi) depusă personal. În cazul în care soţii (unul din ei) nu se pot prezenta personal, declaraţia se autentifică notarial şi se expediază la autoritatea abilitată să înregistreze naşterea. (5) Paternitatea copilului născut în afara căsătoriei poate fi recunoscută de către tatăl său printr-o declaraţie comună a acestuia şi a mamei copilului, depusă la autoritatea abilitată să înregistreze naşterea. (5[1]) Recunoaşterea paternităţii de către părintele care are 16 ani împliniţi, dacă acesta nu este căsătorit, se efectuează cu acordul reprezentantului legal al acestuia, iar în lipsa reprezentantului legal, cu acordul autorităţii tutelare. (6) În cazurile când mama este decedată, declarată decedată sau dispărută ori cînd nu i se cunoaşte locul aflării, precum şi în cazul decăderii ei din drepturile părinteşti, paternitatea se stabileşte în baza declaraţiei tatălui şi a acordului scris al autorităţii tutelare sau prin hotărîrea instanţei judecătoreşti dacă lipseşte un astfel de acord. În cazul în care în privinţa mamei este instituită o măsură de ocrotire judiciară, se aplică prevederile art. 116 şi 117 din Codul civil nr. 1107/2002. (7) Declaraţia comună a mamei şi tatălui copilului privind paternitatea poate fi depusă la autoritatea abilitată şi pînă la naşterea copilului.*

Conform art. 48 Codul Familiei, *dacă copilul este născut din părinţi necăsătoriţi între ei şi în lipsa declaraţiei comune a părinţilor sau a tatălui copilului, paternitatea se stabileşte de către instanţa judecătorească în baza declaraţiei unuia dintre părinţi, a tutorelui (curatorului) copilului sau a copilului însuşi la atingerea majoratului.*

Conform prevederilor art. 170 alin.(1) lit.a) Cod de procedură civilă prevede că, *judecătorul restituie cererea de chemare în judecată dacă reclamantul nu a respectat procedura de soluţionare prealabilă a cauzei pe calea extrajudiciară, inclusiv prin mediere, prevăzută de lege pentru categoria respectivă de cauze sau de contractul părţilor.*

Potrivit art. 428 alin.(1) Cod de procedură civilă, *decizia instanței de recurs emisă după examinarea recursului împotriva încheierii rămâne irevocabilă din momentul emiterii.*

APRECIEREA INSTANȚEI:

Probatoriul cauzei denotă faptul că, la 03 iulie 2026 reclamantul Vatamaniuc Arcadii s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Vatamaniuc Parascovia privind stabilirea paternității în privința copilului minor ***** a.n.*****. Solicită reclamantul Vatamaniuc Arcadii: emiterea unei hotărâri judecătoreşti prin care să se stabilească paternitatea în persoana lui Vatamaniuc Arcadii născut la data de *****, IDNP *****, originar şi domiciliat de iure în *****, faţă de copilul minor *****născut la data de *****, cu includerea sa în actul de naştere a copilului la rubrica de „tată”. Emiterea unei încheieri judecătorești prin care să se dispună numirea unei investigații a ADN-ului (de determinare a prezenței sau lipsei paternității), efectuată de către SRL Invitro Diagnostic filiala Bălţi, str. Decebal, 126, în vederea atestării proveniență copilului *****, născut la data de *****, de la reclamantul Vatamaniuc Arcadii, ca tată, cheltuielile fiind puse în seama sa, cu obligarea pârâtei de către instanţa de judecată în vederea asigurării prezenţei copilului la efectuarea investigaţiei nominalizate. (f.d.1)

Prin încheierea Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 06 iulie 2026, s-a restituit cererea înaintată de Vatamaniuc Arcadii către Vatamaniuc Parascovia cu privire la stabilirea paternității. S-a explicat reclamantului că, restituirea cererii nu exclude posibilitatea adresării repetate, cu aceeași acțiune, împotriva aceleiași părți, cu același obiect şi aceleași temeiuri dacă au fost lichidate încălcările. (f.d.13-15)

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond la 10 iulie 2026 Vatamaniuc Arcadii a formulat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 06 iulie 2026, prin care solicită admiterea recursului anularea integrală a încheierii Judecătoriei Soroca, sediul Florești de restituire a cererii de chemare în judecată privind stabilirea paternității din 06.07.2026 ca ilegală, cu soluționarea problemei în fond şi dispunerea

primirii pe rol de către prima instanță a prezentei cereri sau după caz, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în aceeaşi instanță pentru a fi primită pe rol și examinată în fond, garantând astfel dreptul la un proces echitabil și la stabilirea raporturilor de rudenie în termen rezonabil. (f.d.17-18)

Judecând cauza în ordine de recurs, Colegiul civil a constatat că instanţa de fond, în mod eronat, a ajuns la concluzia de a restitui cererea de chemare în judecată declarată de către Vatamaniuc Arcadii făcând referire la faptul că reclamantul nu a respectat procedura de soluționare prealabilă a litigiului pe cale extrajudiciară, cât și neanexarea mau multor certificate, înscrisuri ce ține de naşterea copilului, certificate eliberate de la starea civilă ș.a.

La acest aspect, Colegiul va nota faptul că, procedura prealabilă de soluţionare a cauzei pe calea extrajudiciară este obligatorie în două cazuri: atunci când legea prevede în mod expres necesitatea respectării procedurii prealabile, inclusiv prin mediere; și atunci când contractul dintre părţi conţine o clauză expresă, care condiţionează adresarea în judecată de necesitatea soluţionării în prealabil a litigiilor pe cale amiabilă.

Astfel, în cazul dat reclamantul s-a adresat în instanța de judecată solicitând stabilirea paternității lui Vatamaniuc Arcadii faţă de copilul minor ***** *****, cu includerea sa în actul de naştere a copilului la rubrica de „tată”, or, legea nu stabilește o procedură prealabilă obligatorie pentru asemenea litigiu.

Prin urmare, articolul 47 din Codul familiei reglementează cadrul juridic general privind stabilirea proveniență copilului, inclusiv a maternității și paternității. Or, în mod specific, aliniatul (5) din norma reținută supra (precum și Legea nr.100/2001 privind actele de stare civilă) stipulează că, în cazul copiilor născuți în afara căsătoriei, înscrierea datelor tatălui la simpla indicație a mamei are un caracter informativ și nu produce efecte juridice de filiație față de tatăl biologic. Prin urmare, stabilirea paternității urmează a fi realizată în condițiile prevăzute de lege, inclusiv pe cale judecătorească, în cazul existenței unui litigiu.

Colegiul civil va reține că, în exercitarea acțiunii în justiție privind stabilirea paternității, în temeiul art.47 cât art.48 din Codul familiei, nu este condiționată de parcurgerea unei proceduri prealabile de soluționare amiabilă sau administrativă. În acest context, existența unui dezacord între părinți și lipsa unei cereri comune adresate organului de stare civilă pentru stabilirea paternității constituie elemente care justifică recurgerea la calea judiciară, fără a impune reclamantului obligația respectării unei proceduri extrajudiciare prealabile.

Ține de menționat faptul că, tatăl biologic este în drept să sesizeze direct instanța de judecată cu o acțiune privind stabilirea paternității, urmând ca instanța, în cadrul

examinării cauzei, să aprecieze ansamblul probelor prezentate în susținerea pretențiilor, inclusiv expertiza genetică, înscrisurile și declarațiile martorilor.

Prin urmare, existența unui conflict cu mama copilului și lipsa acordului acesteia la înregistrarea nașterii justifică existența litigiului și interesul reclamantului de a se adresa instanței, fără a putea fi interpretate drept nerespectare a unei proceduri prealabile obligatorii.

Deci, reținerea de către prima instanță a nerespectării unei proceduri prealabile obligatorii, în lipsa unui temei legal expres, constituie o aplicare eronată a normelor de drept procedural, care a condus la limitarea nejustificată a accesului reclamantului la justiție. În aceste condiții, încheierea contestată urmează a fi casată, cu remiterea cauzei spre reexaminare în prima instanță, pentru soluționarea chestiunii privind primirea cererii în conformitate cu prevederile legale aplicabile.

În contextul celor invocate şi ținând cont de faptul că încheierea contestată a fost emisă cu încălcări de procedură aceasta urmează a fi casată or, menținerea, în condiţiile enunţate, ar constitui o încălcare a dreptului recurentului de a dispune de drepturile sale procedurale în condițiile normelor în vigoare, care sunt garantate de Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului, precum şi îngrădirea accesului la justiţie. Altfel spus, art.6 din Convenţia Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului stipulează că orice persoană are dreptul la judecarea cauzei în mod echitabil, ceea ce implică, inclusiv, o procedură contradictorie şi egalitatea armelor.

Respectarea principiului egalității armelor presupune că fiecare parte trebuie să obţină o posibilitate rezonabilă de a-şi prezenta cauza în condiţii care să nu o plaseze într-o situaţie net dezavantajată în raport cu adversarul său, astfel încât între părţi să se menţină un echilibru corect. Dreptul la o procedură contradictorie implică dreptul unei părţi în procesul civil de a lua cunoștință de observațiile sau explicațiile date de cealaltă parte, precum şi de a le discuta.

În atare ordine de idei, instanța de recurs reține că odată ce legiuitorul a indicat ordinea și modalitatea emiterii încheierilor privind restituirea cererilor de chemare în judecată, respectiv se atestă incontestabil inaplicabilitatea prevederilor art.170 alin.2) -4) Cod de procedură civilă, fapt care a dus la lezarea drepturilor recurentului la un proces echitabil.

Raportând dispozițiile normelor citate la circumstanțele cauzei, evaluând soluția primei instanțe prin prisma raționalismului pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, Colegiul consideră că concluzia instanței de fond este una eronată și neîntemeiată.

Conform prevederilor art.20 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova, *orice persoană are dreptul la satisfacţie efectivă din partea instanţelor judecătoreşti*

competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile şi interesele sale legitime, iar în alin.(2) se indică că nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.

În acest context, Colegiul judiciar amintește că art.6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile şi obligațiile sale cu caracter civil. În acest sens, dreptul la un proces echitabil, garantat de art.6 § 1 din Convenție, include printre altele dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră pertinente pentru cauza lor.

Astfel, pornind de la circumstanțele menționate supra și pentru a nu admite încălcarea dreptului la un proces echitabil, şi pentru a evita orice atingere adusă însăși substanței dreptului la un tribunal, în contextul respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art.6 §1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăților Fundamentale, art.20 din Constituția Republicii Moldova şi art.5 din Cod de procedură civilă, relevat şi în jurisprudența CtEDO, circumstanțele relatate generează necesitatea admiterii recursului declarat de Vatamaniuc Arcadii, şi de a casa încheierea Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 06 iulie 2026, cauza urmând a fi remisă spre rejudecare instanței de fond, în același complet de judecată, la etapa primirii cererii de chemare în judecată.

Conducându-se de prevederile art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă, completul de judecată al Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Nord,-

CU UNANIMITATE DE VOTURI,

D E C I D E :

Se admite recursul declarat de Vatamaniuc Arcadii.

Se casează încheierea Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 06 iulie 2026, la cererea de chemare în judecată înaintată de Vatamaniuc Arcadii către Vatamaniuc Parascovia cu privire la stabilirea paternității, cu restituirea cauzei la rejudecare în prima instanță, în același complet de judecată, la etapa primirii cererii de chemare în judecată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Preşedintele completului, judecător Stanislav Grosu

Judecătorii Alina Țihonschi

Mariana Sajin